

**NOSALTRES, ELS DEL GIGLI (INSTITUT ESTATAL D'ENSENYAMENT
SUPERIOR LORENZO GIGLI de Rovato (Brescia)
L'ESCOLA DE LA VIDA A L'ESCOLA, UNA NOVA PEDAGOGIA PER A UN
NOU HUMANISME**

**Monica Gozzini Turelli
Fausto Minelli
Alessandro Pedersini**

Introducció

La invitació a mirar dins nostre, a créixer a través de les relacions amb els altres, a ser sempre conscients de quin és el camí d'una educació que avui només pot ser intercultural i permanent, porta a la necessitat d'una pedagogia que estigui profundament arrelada en l'ètica. Una pedagogia que tingui cura d'*un infant que té un nom*, amb les seves necessitats i les seves exigències; amb les seves emocions, la seva història i les seves pertinences. Un infant complet, no només amb la seva part cognitiva. La inclusió forma part d'aquesta pedagogia, si l'atenció no es focalitza només en la part cognitiva; l'escola és un lloc d'aprenentatge per a tothom i la discapacitat una condició de vida. Cap infant té uns dons especials: tothom és capaç, molt capaç en alguns aspectes, i incapaç en d'altres! Per això, considerant que tots som discapacitats en alguna cosa, nosaltres no volem tenir projectes per als discapacitats, sinó que les discapacitats han d'estar en els projectes de tots! Un ensenyament irrenunciable que l'escola, la família i la societat hauran de promoure per a la supervivència de la nostra espècie i per a la formació d'una ciutadania fonamentada en l'ètica. Tota la nostra acció quotidiana haurà d'estar centrada en la construcció d'un Ciutadà, que cregui en els valors de la pau, de la fraternitat, de la sacralitat de la vida i del planeta, un Ciutadà que esdevingui protagonista, constructor i fruïdor de la Ciutadania. El compromís passa pel SABER, perquè la instrucció ens dóna ales, i pel SABER FER, perquè no hi ha una intel·ligència del cap i una altra de les mans; les intel·ligències són múltiples, no estan jerarquitzades, sinó que són complementàries. El SABER ÉSSER seria un prerrequisit, una condició del saber i del saber fer. El que som és en el fons l'harmonia sobre la qual escriure cada dia la melodia de tot el que es fa a classe, per això, al Gigli hem decidit exposar la Missió de la nostra escola en un manifest que parli del saber ésser. La Missió és la nostra inspiració, la nostra guia, que ens recorda qui som i on volem anar. El Gigli és una escola *arc de sant Martí*, feta de mil pertinences, colors, diversitats, passions, intel·ligències.

La Missió de la nostra escola

Nosaltres, els del Gigli, creiem que la missió de la nostra escola és la de contribuir a la formació d'una ciutadania fonamentada en l'ètica.

Nosaltres, els del Gigli, ens comprometem a aconseguir aquest objectiu a través de:

- El Saber: el procés d'ensenyament i aprenentatge promourà l'adquisició de coneixements i noves formes de pensament, desenvoluparà el raonament crític i estimularà l'autoaprenentatge. La didàctica es dotarà de nous instruments fruit del desenvolupament tecnològic: a més de l'ordinador, la connexió amb la pissarra interactiva multimèdia i la utilització de la *tablet* a classe, tant per part dels alumnes com dels professors.

- El Saber fer: El ciutadà èticament fonamentat és conscient de la importància de compartir i de posar els coneixements i les competències adquirides al servei dels altres, per co-construir una societat millor a través de l'aportació activa de tothom.
- El Saber ésser: La consciència que la persona és una unitat de ment, cor, ànima i emocions... La consciència que qualsevol forma d'aprenentatge s'esdevé a través del respecte de tota la persona, unitat bio-psico-social. La consciència que tots estem connectats, que tot és en relació, la humanitat amb el planeta, el planeta amb l'univers. La consciència que la nostra acció condiciona i impacta en la vida dels qui viuen en el nostre entorn i és determinant per a les generacions futures.

Nosaltres, els del Gigli, promovem la capacitat d'entrar en una relació d'ajuda; promovem la bondat i la generositat; promovem el compartir, el posar-se a disposició i el saber tenir cura de. Condicions *sine qua non* i objectius per construir un nou Humanisme en sintonia amb la Missió de la nostra institució.

La normativa de referència

L'escola italiana integra tots els alumnes amb alguna discapacitat a les aules ordinàries fins al 13è grau d'ensenyament (secundària superior).

La Llei 517, de 1977, va abolir les escoles d'educació especial i va establir que les aules amb algun alumne discapacitat no passarien de 20 alumnes. La Llei 270, de 1982, fixa el rol del mestre de suport. La Llei 104, de 1992, regula l'acció per afavorir la integració escolar i social dels alumnes amb alguna discapacitat.

Així doncs, la llei estableix que les escoles italianes han de ser llocs d'èxit formatiu per a tots. La presència a l'escola dels alumnes amb alguna discapacitat afavoreix també en els alumnes *normodotats* l'adquisició d'habilitats socials i el desenvolupament de l'*obligació natural* d'ajudar els qui ho necessiten. Entre els dispositius que l'escola italiana disposa per a una programació individualitzada (per a persones amb discapacitat, amb dificultats d'aprenentatge, amb necessitats educatives especials o no italoïfones) hi ha: la Diagnosi Funcional (DF), el Perfil Dinàmic Funcional (PDF) i el Pla Educatiu Individualitzat (PEI). La integració es fa a les aules ordinàries amb docents de suport que participen en la programació general. La DF no és simplement una diagnosi clínica —és a dir, no es limita a indicar la patologia—, sinó que remarca les capacitats de l'alumne per tal d'activar les accions de suport i de recuperació necessàries. Les lleis sobre l'avaluació de l'alumnat amb discapacitats certificades estableixen que s'ha de fer a partir del seu PEI i estan previstes proves diferenciades i instruments i mesures compensatòries. L'objectiu és que l'alumne assoleixi la màxima autonomia possible per tal de millorar la seva qualitat de vida. Gràcies a això, fins i tot els alumnes amb discapacitats greus freqüenten amb passió l'escola, i la seva presència és viscuda pels seus companys com un valor.

Marco

En Marco ha estat un dels primers alumnes amb certificat de discapacitat integrat en el Liceu científic del nostre institut. El diagnòstic parla d'un retard mental mitjà-lleu. L'arribada d'en Marco ha significat un element de ruptura amb la tradició escolar basada en la selecció i la competició. Aquest juny passat, en Marco haurà acabat els estudis liceals i se sotmetrà a l'examen d'estat que en la forma no es diferenciarà gens del dels seus companys. En els continguts, però, hi haurà una diferència substancial: la

seva insuficiència mental no li permetrà d'obtenir el diploma, però sí una certificació del seu itinerari formatiu on s'explicitin les capacitats adquirides en relació als tres eixos fonamentals de la inclusió: aprenentatge, autonomia i relació. Pel que fa a l'aprenentatge s'han tingut en compte especialment les disciplines curriculars, on l'alumne ha après les mateixes nocions que els seus companys i això li haurà permès desenvolupar la memòria i l'atenció, d'enriquir el lèxic i la seva capacitat argumentativa i, al mateix temps, adquirir aquelles competències extracurriculars com per exemple la utilització de les xarxes socials. Pel que fa a l'autonomia, en Marco ha aconseguit uns resultats òptims. Sembla clar que disposa de totes les característiques que li permetran accedir a un lloc de treball protegit. Els darrers anys, per exemple, ha treballat eficaçment en la biblioteca de l'institut: ha après a col·laborar amb un superior, a respectar consignes i ordres, i ha après fins i tot el sentit estètic del seu treball. El darrer dels eixos fa referència a la dimensió relacional i a la socialització. Ha estat, amb tota probabilitat, l'aspecte més difícil d'afrontar perquè als seus companys, potser per les característiques pròpies de l'adolescència, els ha costat interactuar amb en Marco que, immers en un món lingüísticament i semànticament més infantil, ha estat sovint marginat.

Una darrera reflexió sobre la distinció entre dèficit i desavantatge. Conegut el dèficit, ens hem de centrar en el desavantatge. La reducció del desavantatge social és directament proporcional als beneficis que el subjecte obtindrà en termes de benestar social, és a dir, de felicitat. Més enllà de la feina duta a terme per la comunitat educativa envers l'alumne amb discapacitat, cal tenir en compte els efectes, més o menys conscients, envers la comunitat educativa: els docents hauran hagut de modificar el seu estil d'ensenyament i reflexionar sobre els múltiples estils d'aprenentatge dels alumnes. Al mateix temps, Marco serà reconegut a l'interior d'una classe on els companys hauran crescut amb ell, acceptant la seva diferència i la ruptura de la tradició. L'alumne discapacitat desfà la dimensió estàtica de l'aprenentatge i de les relacions enriquint en general el panorama escolar.

Daniela

Explica la Daniela (diagnòstic: Trisomia 21):

Hola, jo sóc la Daniela. He estat al liceu Gigli des de segon fins a cinquè. El darrer any vaig fer l'examen de *maturità* com les meves companyes. Va ser una experiència molt bonica. Al començament estava molt preocupada, després em vaig tranquil·litzar i, gràcies als meus companys i als professors, vaig presentar la meva tesina en Power Point sense dificultat. Fins i tot quan els professors de la comissió em van fer preguntes extra, me'n vaig sortir en la resposta. Estic orgullosa de mi mateixa. Recordo que, quan vaig començar segon, vaig tenir alguns problemes per incorporar-me al grup de les meves companyes perquè no les coneixia i elles no em coneixien a mi. Poc a poc, amb l'ajuda d'alguns professors ens vam anar aproximant. Vam començar a treballar plegats en grups o en parelles, a passar l'esbarjo plegats; vam anar d'excursió a Mònaco, Londres i Amsterdam. He viscut amb ells i hem arribat a cinquè tenint una bona relació. De fet, el juny em vaig sentir molt trista perquè tenia por que ja no ens veiéssim mai més. Però alguns d'ells encara m'han buscat aquest any.

Carta de Daniela: Sóc una noia massa difícil d'entendre, a vegades et sents baixa de moral, però després sents l'escalfor dels teus companys que et fan sentir bé... Els teus companys et comprenen, aquest missatge és especial perquè molts dels teus companys tenen un gran cor... dec tant a les persones que mereixen ser importants per a la meua

vida i accepto els consells que et donen per no patir, però són persones que creuen que la síndrome de Down és una cosa lletja. Per a nosaltres és important i especial perquè cadascun de nosaltres té els seus pensaments i això forma part dels qui tenim la síndrome de Down.

L'escola s'acaba: ... avui he sentit tantes emocions que m'han convertit en una persona normal i voldria agrair-ho a totes aquelles persones que m'han donat tant en la meua vida. Penso que sense això no podria viure i alhora penso que jo també us hauria de donar a vosaltres. Jo he donat a tothom una experiència de vida que encara podré donar. A la meua classe m'heu ajudat a superar tots els obstacles. Vertaderament heu entrat en el meu cor i alhora se'm fa difícil creure que l'escola ja s'ha acabat. Daniela.

Carta de comiat a la Daniela: El primer dia d'aquest any, quan vaig arribar, tard, a l'escola, em vaig adonar que eres davant de tot, en un seient, sola. Em vaig adonar de cop que havia trobat el Meu lloc (m'havíeu estalviat la feina de decidir on posar-me, quin estrès!) i vaig córrer a buscar un seient al costat del teu. Hem estat veïnes un munt de mesos: hem rigut, hem xerrat, hem escrit, ens hem ajudat, ens ho hem passat bé i hem plorat. Hem compartit dies bons i feliços, però també dies difícils i tristos. Hem anat d'excursió a Mònaco, hem ballat i cantat bona part del viatge. Ens hem afartat de porqueries, hem comprat i fet moltes altres coses. Hem fet els deures de mates plegades i ens hem ajudat quan, per un motiu o altre, no enteníem alguna cosa. He participat en la teua darrera classe de teatre al centre Down, i m'he divertit i emocionat com mai. Has compartit amb mi el teu lloc especial i els teus amics. No tenia ni idea de tot el que m'havies donat i no t'ho agrairé mai prou. He estat afortunada de poder fer una part del meu itinerari amb tu! Et desitjo el millor! Sempre seràs LA MEVA DANI.

Postscriptum: Recorda't de convidar-me al Centre Down, que hi vindré amb molt de gust!